

Enheten Strategisk Säkerhet

Datum
2023-12-08

Diarienummer
Af-2023/0094 2404

Ert diarienummer
Fö2023/01478

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

cc: fo.ssk@regeringskansliet.se.

Arbetsförmedlingens remissvar: En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

Arbetsförmedlingen lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen tillstyrker den föreslagna modellen i sina huvuddrag. Myndigheten noterar dock att frågan om personalförsörjning till företag som är särskilt viktiga för totalförsvaret inte berörs alls. Vidare konstaterar man att de analyser som ska göras av såväl beredskapsmyndigheter i allmänhet och av försörjningsanalysmyndigheter i synnerhet, innebär en ytterligare arbetsbelastning på myndigheterna

Arbetsförmedlingens synpunkter

Allmänna synpunkter

Det system som beskrivs i utredningen blir snabbt komplext och involverar många aktörer inom såväl privat som offentlig sektor. Styrning och uppföljning av modellen kommer att bli komplex och lätt bli svåröverblickad, vilket kommer att ställa stora krav på den nationella funktionen.

Jämfört med situationen under kalla kriget har såväl produktion, tillgången till arbetskraft samt försörjning av insatsvaror blivit mer komplex. Där det förut var en näringsidkare som producerade en produkt från ax till limpa med egen personal, är det idag ett flertal underleverantörer i kedjor och personalen är ofta inhyrd från ett eller flera bemanningsföretag. Detta kommer ställa stora krav på analyserna både i djup, dvs identifiera alla ingående komponenter, och bred vad

avser externa beroenden. Den arbetsbörda som läggs på beredskapsmyndigheterna bör inte underskattas, men även belastningen på berörda näringsidkare.

Det är inte tydligt i rapporten vad som kommer att hända efter det all information har aggregerats hos den nationella funktionen. I rapporten talas i allmänna ordalag om åtgärder, men vad dessa åtgärder kommer att bestå av är inte tydligt. Det är viktigt att det arbete som läggs ner av såväl offentliga som privata aktörer i behovs- och försörjningsanalyser resulterar i konkreta åtgärder som bidrar till landets försörjningsberedskap.

9.2.3 Tillgångsanalysen omfattar analys av leveransförmågan hos vissa näringsidkare

Arbetsförmedlingen konstaterar att resursen arbetskraft behandlas sparsamt i utredningens analyser. En väsentlig förutsättning för att kunna säkerställa produktionskapaciteten men även handelsflöden, är tillgång till arbetskraft. Detta kan ske dels genom att säkerställa rådighet över den egna personalen genom att i anspråkstagande (reservering) av den egna personalen hos Plikt- och prövningsverket, dels genom att förbereda beslut om tjänsteplikt i den egna verksamheten hos Arbetsförmedlingen. Vidare kan tillförsel av ytterligare arbetskraft förberedas genom samråd med Arbetsförmedlingen.

Ingen av de sektorsansvariga myndigheter som föreslås bli ansvariga för den aggregerade behovsanalysen har frågor om arbetskraft inom sitt ansvarsområde, inte heller MSB som föreslås bli ansvarig för den nationella funktionen. Ansvar för arbetskraft i nuvarande system faller på Arbetsförmedlingen enligt förordningen (1992:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen 2 §, men eftersom myndigheten inte föreslås bli försörjningsanalysmyndighet, riskerar frågan att falla mellan stolarna.

9.5 Beredskapsmyndigheters uppgifter (s. 211)

En konsekvens av förslaget är att det inte är tillräckligt att identifiera en enskild leverantör, utan man måste följa en kedja av leverantörer för att göra en uttömmande analys, vilket kommer att kräva större resurser än RSA kräver idag.

Utredningen föreslår att beredskapsmyndigheterna skall genomföra behovsanalyser som i sin tur aggregeras till den nationella funktionen. Utredningen bedömer att analysen kommer att rymmas inom den RSA som myndigheterna ändå genomför och att den ytterligare belastningen på myndigheterna blir liten. Som nämnts tidigare, har långtgående

Datum
2023-12-08

Diarienummer
Af-2023/0094 2404

utkontraktering skett inom näringslivet, där ett företag inte längre äger hela produktionskedjan.

11.1.2 Personalförsörjning för krigstida produktion (s. 290)

Avsnittets beskrivning av krigsplacering av personal är inte helt komplett.

Organisering av personalförsörjning till en krigsorganisation i en verksamhet består av flera steg. Inledningsvis måste verksamheten identifieras som viktig för totalförsvaret innan den kan få möjligheten att reservera personal hos Plikt- och prövningsverket (PPV) och beslut om allmän tjänsteplikt i verksamheten från Arbetsförmedlingen eller regeringen.

Den personal som krävs för att lösa verksamhetens uppgifter under höjd beredskap eller krig, identifieras och krigsplaceras i verksamhetens krigsorganisation. För att säkerställa att personalen inte redan är i anspråkstagen av en annan organisation, görs en disponibilitetskontroll hos PPV. Givet att personalen inte är i anspråkstagen av annan verksamhet, kan personalen reserveras hos PPV och är därmed inte längre omedelbart tillgänglig för annan verksamhet.

Det faktum att personalen är reserverad hos PPV och krigsplacerad i verksamheten, konstituerar i sig ingen skyldighet att under straffansvar fortsätta sitt arbete på annat sätt än vad som följer av anställningsavtal, utan det inträder först efter det att regeringen aktiverar den allmänna tjänsteplikten och regeringen eller Arbetsförmedlingen beslutar om att allmän tjänsteplikt skall gälla i verksamheten eller del av verksamhet (tjänsteförlängning).

Slutligen bör man notera att den allmänna tjänsteplikten endast är tillämplig under höjd beredskap, vilket betyder att vid en kris som exempelvis en pandemi, inte finns några möjligheter att tjänsteförlänga eller anvisa ytterligare person till en verksamhet

På Arbetsförmedlingens vägnar

Lars Löow, vikarierande generaldirektör

Jan Rubinstein-Ogilvie,
kvalificerad handläggare

Datum
2023-12-08

Diarienummer
Af-2023/0094 2404

Beslut i ärendet har fattats av vikarierande generaldirektören Lars Lööv.
Ärendet har föredragits av kvalificerade handläggaren Jan Rubinstein-Ogilvie.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även stabschefen Joel Phalén, säkerhetschefen Robert Hansson deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.